

A NOSA TERRA

Año XXXIX — Núm. 492

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N.º 376.979

FRANQUEO PAGADO
Concesión 2032
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2727

Bós Aires, Xaneiro de 1955

Eispresivos Homaxes a Castelao no Cabo Dano do seu Pasamento

A COMISION INTERSOCIETARIA CELEBROU UN IMPORTANTE AITO LEMBRANDO O QUINTO CABO DANO DA MORTE DO GUIEIRO DO GALEGUISMO

Seguido a súa tradición, a Comisión Intersocietaria creada polo mesmo Castelao para realizar un traballo común a prol de nosa recuperación nacional e para lembrar as datas históricas da galegidade, celebrou este ano un trascendente aito en lembranza do quinto cabo dano do pasamento do mestre insigne, que constitúe unha renovada mostra da empatía e fondura que adequeriron os sentimentos galeguistas no seo da nosa colectividade. O casal do Centro Ourense, que dou marco a tantos aitos de fervor patriótico, conferiu tamén esta vegada o ambiente axeitado para esta afervoadá demostración.

lazaban as bandeiras arxentina e galega, destacábase o fermoso busto de Castelao, debido ás mans maestras do escultor Maza, arrodado de ofrendas florais adicadas polos Centros Ourense, Pontevedrés, Coruña, A.B.C. de Corcubión e Irmandade Galega. Unha ringleira de mozas e mozos galegos, vascos e cataláns, cos seus traxes nacionais e nunha xuntanza simbólica, facían

O segreario do Consello de Galiza Sr. Antón Alonso Ríos, pronunciando o seu discurso.

arela da Galiza ideal, da Galiza que aspira a ser ceibe, dona dos seus destinos. Gracias ás súas ensinaanzas temos hoxe unha clara conciencia da Patria e un san orgullo de sentirnos galegos; manteremos vivo o anxeio de recuperación da liberdade do noso povo e traballaremos sin desmaios a prol da superación da nosa Terra.

DISCURSO DE XAVIER BOVEDA

Invitado especialmente pola Comisión Intersocietaria falou neste aito o destacado intelectual galego don Xavier Bóveda, quen encomenzou o seu discurso eispando o seu desexo de facer un análise da significación do movemento galeguista na Arxentina antes e despois de chegar Castelao, como un dos máis significativos xeitos de honrar a súa memoria i enaltecer o seu nome, pois nada mellor que os froitos recollidos para testimoñar a bondade da terra e a calidade da semente espallada.

Analiza de seguido as características da colectividade galega fai cousa de trinta anos atrás, para destacar que a súa forza aglutinante era tan soio unha devoción, un anxeio lírico: a morriña da Terra. Con ese sentimento bastábelles ás nosas xentes e sentíanse tanta máis galegos canto máis fondo sufrisen a doct da Terra ausente. Por eso sostíñábanse dos problemas reaes de Galiza, cousa que non resulta eistrana, pois aló na Terra vivíase o mesmo clima e o estudo concreto dos nosos problemas era soio causa de meditacións para unha pequena minoría. Deste xeito podería eispriarse que Pordal, o gran bardo da nacionalidade galega, non fose nunca un poeta popular.

Sostén o disertante que os galegos somos no fondo xentes que nos gusta eispresarnos colectivamente e o núcleo da nosa i-alma é a aldea, nai da paisaxe. Por eso a aglutinación da nosa colectividade na Arxentina está constituída por esa moitidume de sociedades localistas, enxendradas polo amor á aldea e vertendo as súas iniciativas cara ela: fan camiños, pontes... e na hora traxica da guerra traen homes e redimen vidas. Como o máis rexo produto dese fondo sentimento, que resiste todo o tempo, presenta o Centro Galego, a máxima realización do sentimento galego en Bós Aires.

Pasa logo o señor Bóveda a analizar a crisis do proceso espiritual que lle permite á nosa colectividade desenchirise como conciencia, acontecemento que resulta impulsado en gran parte pola guerra. A guerra entre nosoutros —di— tivo a virtude de facerlle ver ao noso home emigrado a realidade dura do seu povo. Denantes desta hecatombe existía xa un movemento galeguista que fixo mo-

to para espertar esa conciencia, pero as súas inquedanzas non pode decirse que chegaran a ter unha grande influencia no seo da colectividade. Castelao chegou precisamente no intre en que sobor da Galiza emigrada do sentimento comenza a xurdir a Galiza voluntariosa da liberdade, ansiada de semente. E ele soupo enfebrecela nos ideais de galegidade, sentirse cobizosa dun máñan millor.

Dese xeito, no desenrolo espiritual da colectividade galega de Bós Aires distingue dúas etapas que chama a sentimento e da vocación; denantes e despois de Castelao.

O porviar da nosa Terra —afirma— está xunguido aos vieiros do noso mar Atlántico que comunica a Europa con América, pero precisamos un povo que teña conciencia de si mesmo, que non vaia rexido soio polo sentimento, senón fundamentalmente pola vocación. Ao lembrar neste día a Castelao compre conxurar á colectividade, pois está perto o tempo da seitura e debemos ollar se os froitos responden ás esperanzas postas neles. Coida que en verdade o futuro e promisorio e resulta ledo ver que neste intre en que os prelos de Galiza están fechados para os espíritos galegos, multiplícanse eiqui as impresiós dos nosos libros e o Centro Galego, máxima realización da colectividade na ese espertar que produxo a verba etapa do sentimento, respondendo a de Castelao, da un eispemro máñico ao sumar a súa axuda máis valiosa a ese movemento que nos leva ao noso povo nunha varil eispresión da súa vontade de ser un povo ceibe.

FALAN OS REPRESENTANTES VASCO E CATALAN

Logo do conceituoso discurso do Sr. Bóveda, falou en nome da colectividade vasca o Dr. Idefonso Guruchaga, quen destacou con emocións verbas a trascendencia do pelerinaxe redentor de Castelao, non sómentes pra os galegos, senon pra os vascos, que sempre tiveron nel un dos máis sinceros e leales defensores das súas liberdades.

En representación dos cataláns, usou da verba a continuación, o Dr. Ramón Escarrá, quen, empregando en algún pasaxes da súa disertación o noso doce idioma, refírese ao idearij de Castelao e ao alento que representou pra os povos galego, vasco e catalán, xunguidos nunha comunidade de sentimentos e anxeios de liberdade, a predica emocionada e vibrante do noso inmorrante guieiro.

VERBAS DO IRMAN ALONSO RIOS

Echando este emocionante aito falou o Segreario do Consello de Galiza, irmán Alonso Ríos, que comenza lembrando que xa noutra ocasión semellante fixo destacar a concepción nacionalista do Mestre, o auto supremo valor que para ele tiña a Nación Galega. Ningún poder allee —dixen daquela— ten dereito a impor normas nin coitar ou limitar o ceibe desenrolo espiritual do povo galego. i-Esta verdade eterna ten de ser repetida a-cotia.

Neste quinto cabo dano do pasamento de Castelao quero falar doutra face do pensamento do noso Ceibeiro: a do artista civil. De cote do lapis de Castelao xurdían obras cheas de humanidade, en función dunha constante vital que o integran no seo da Nación Galega. Eses dibujos perfilan a i-alma galega. Non apreixan un intre da i-alma do noso povo; non son anacos; son sumas; non son estampas do "estar", son estampas do "ser".

Esta facultade de Castelao de captar fondo na vida das xentes permítelle facer esas estampas de povos alieos, de povos que ele comprende e (Continúa na páx. 2)

CASTELAO

CINCO anos van trascorridos dende a morte do noso ilustre guieiro. Cinco anos é pouco tempo para darlle adecuada perspectiva á estraordinaria figura que perdemos; pero xa se pode adivisar a grandeza que adquirirá cando a Historia depure a súa obra e fixe os contornos que a destacarán sobor de todas as xeneracións pasadas e aínda sobor de moitas do porvir.

Non é paixón a que nos cega; non é cariño ao mestre desaparecido o que nos incita a escribir taes verbas; é o estudo reflexivo e imparcial da laboura do home que encarnou como ninguén o espírito da nosa Terra.

Castelao foi un xenio. E a natureza necesita moitos séculos de tanteos para acertar con outro xenio equivalente. Castelao non brilou por esta ou aquela condición; foi un home completo. O home que percibía Galiza para realizar os seus anxeios de liberdade; o home que loitou sen desmaios pola redención da nosa Terra.

Na lonxanía do tempo, a esgrevia figura de Castelao ergueráse cada vegada máis outa até alcanzar proporcións xigantescas, pasando cicáis, como no antergo, a outer a categoría de mito, de deus que será adourado nos nosos altares.

Agora mesmo, Castelao escomenza xa a desprenderse do seu círculo partidista para adequirir contornos nazonaes. Xa non é unha determinada capela a que reverencia a súa memoria. Son todas as ilesias de Galiza, somos todos os galegos amantes da liberdade os que reverenciamos o seu nome e rendemos culto ao seu ideial.

I éste é o gran valor da obra de Castelao, producir a unión dos bós galegos, dos que queremos a autonomía para a nosa Terra, dentro dunha república federal e democrática, calquera que sexa o partido político a que se pertenzeza.

Non son estos momentos os axeitados para emprender ningunha acción decisiva para o logro dos nosos ideais. O mundo débátese no meio dun confusionismo e dunha tiranía aplastante, que non deixa máis opción que someterse ou morrer; pero día chegará no que se poida loitar libremente pola consecución dos anxeios seculares da nosa Terra. Entón o sagro nome de Castelao será o que dos nosos beizos sairá para conquistar o trunfo.

Namentras, é mester prepararse para o combate. Hai que erguer a cultura do noso povo; hai que ilustralo sobor dos nosos orixens, do que fomos e do que poderíamos ser; nunha verba, hai que formar unha conciencia que nos encha de orgullo, non que nos deprima, e que nos mova a gañar todo o que perdemos, cando rolon a cabeza do mariscal Pardo de Cela, naquel día triste, para Galiza, polas vellas lousas da praza de Mondoñedo.

Esta é, exxe por exxe, a única obra que os galegos podemos facer, e que todos debemos facer, porque ningún haberá por mal nacido que sexa, que se negue a colaborar nese senso.

Si amamos á nosa Terra, si queremos ser fideles á memoria de Castelao, o mellor don que lle podremos ofrendar é seguir o camiño que él con tanto desintrés e sacrificio percorreu. Nada será máis grado ao seu recordo que traballar sen acougo polo benestar da nosa querida Galiza.

E todos os anos, ao xuntarnos diante do seu sartego, para lembralo e vigorizar a fe nos seus ideais, que son tamén os nosos, xuremos non ter a menor claudicación na empresa que temos a obriga de continuar, si desexamos que algún día a nosa Terra sexa honorada e diña de ocupar o posto que meresece no mundo.

garda arredor, cal froitos do ideal espallado polo mestre inesquecibel.

Entre os numerosísimos asistentes que acugulaban o salón de aitos do Centro Ourense notamos a presenza dos Presidentes de todas as entidades que componen a Comisión Intersocietaria, das delegacións vasca e catalán.

so e un silencio espectante, a concurrencia escoltou as acesas verbas dos oradores, señores Manuel Puente, Xavier Bóveda e Antón Alonso Ríos, de cujos discursos facemos de seguido un breve resumé.

DISCURSO DE DON MANUEL PUENTE

Comeza decindo que as entidades que componen a Comisión Intersocietaria, recollendo o latexar patriótico de toda a colectividade galega de Bós Aires, rinden un fondo homaxe ao Patriota galego máis grande de todos os tempos, neste sinalado día do quinto cabo dano do seu pasamento, homaxe no que nos acompañan todos os galegos —da Terra e da emigración— que sinten no seu espírito azes dunha nova vida para Galiza.

Agradece de seguido ás representacións dos povos vasco e catalán a súa presenza neste aito, portando as eispresións da amizade que nos xunge nas arelas de redención, amizade que foi un dos meirandes anxeios do guieiro desaparecido. Xuntos espera tamén que podamos estar en Galiza no ledo intre en que, ceibe a nosa Terra, o corpo do máisimo apóstolo do galeguismo poda ser levado a acongar no seo da Terra Nai, fundíndose co ela como máisima realización dos seus ideais.

..Laiase da perda que sufríu para Galiza a morte do seu guieiro, cando en plea madurez, acugulado de proietos para o porvir, máis necesitaba o tempo para dar corpo aos seus pensamentos; no seu derradeiro mensaxe á colectividade galega de Bós Aires bulía esa preocupación cando dix: "Aseguro que nunca na miña vida tiven tanto que dicir e tantos desexos de decillo". Pero a súa laboura non quedará perdida xa que os galegos manteremos de cote vivo o compromiso de manter acceso o seu ideal i-espallado até velo trocado nunha gloriosa realidade para Galiza.

Lembra de que xeito Castelao sabía encañar os sentimentos de galegidade en calquera dos lugares en que asentou no seu pelengrinaxe polas terras de América. A pureza dos seus sentimentos, a firmeza das súas conviccións, fíxonos entender aos galegos o que sentiamos por intuición; fixo que o que estaba dentro da nosa i-alma como paisaxe, como poesía, como saudade, fora guiado cara á política da nacionalidade galega.

..I esta semente —remata decindo o señor Puente— está hoxe agromando abundosa e promisoramente, pois alendeu en todos os galegos a sagra

O presidente da Comisión Intersocietaria Sr. Manuel Puente lendo o seu afervoadó discurso

Aitos en Homaxe a Castelao

(Ven da páx. 1)

identifica, chegando a traveso da súa alma galega, a universalidade que necesitamos para o noso povo.

O mensaxe de Castelao está concebido no máis íntimo e encobre de

O insigne escritor S. Xavier Bóveda, lee o seu fermoso discurso en col da obra de Castelao.

vida galega. Castelao ve cravo no seu povo; ve a inxusticia social, ve o problema do centralismo, ve a acción negativa das élites serviles e domesticadas.

Son as "Cousas da Vida", as "Épocas" onde Castelao dibuxa o seu mensaxe de xusticia e de dignificación social, o mensaxe que fai abalare a alma dos galegos todos.

NO PANTEÓN DO CENTRO GALEGO TIVO LUGAR UN EMOTIVO AITO

Como todos os anos, na señalada data do pasamento de Castelao, un número grupo de galegos fíxose presente no panteón do Centro Galego para rendir un espresivo homaxe en memoria do ilustre persoero do galeguismo, aito que se ven trocando nunha especie de peregrinaxe patriótica, que ano a ano, cumpren os galegos que manteñen acceso o sentimento de Patria cabo da representación ideal da Terra.

ORACION DO IRMÁN SUAREZ DO PAZO

En primeiro termo usou da verba o irmán Suárez do Pazo, que en nome da Comisión Intersocietaria fixo un fermosa eisaltación da personalidade de Castelao, presentando o homaxe que discípulos, amigos e irmáns, co corazón latexante de doer pola súa perda, pero firmes nas la-

bouras a prol de Galiza i-o espírito fortalecido polo seu exemplo, rinden nesta data ao devanceiro, desexosos de poder cumprir a sagra misión que nos toca realizar.

A ofrenda floral que a Comisión Intersocietaria deposita hoxe sobor d-este sartego —di o orador— simboliza as bágoas da nosa door colectiva e constitúe un homaxe ideal de todos os fogares e povos de Galiza, que na diada da liberdade abriran as súas portas para tender un regueiro de froes polo camiño do seu retorno á Terra, até o malmento que Galiza enteira erguerá, como santuario da nacionalidade galega.

Coa túa morte —sigue decindo— e co exemplo da túa vida, diches a Galiza emigrada, a esa "Galiza Ideal", unha bandeira que desde entón ven presidindo todas as nosas inquedanzas patrióticas. E hoxe, cinco anos despóis do infausto día do

O delegado vasco, señor Ildefonso Gurruchaga, facendo uso da verba

ten pasamento, vimos aquí para confirmar o noso xuramento de cumprir a sagra obriga contraída diante do teu corpo inmórrente. Loitar... loitar sempre pola liberdade da nosa Terra, enchendo con unha labouira sin acougo o gran valeiro que nos deixou a túa ausencia física.

Fina a súa oración fúnebre o irmán Do Pazo invocando o ledo día en que Galiza enteira reciba a amada reliquia do seu mestre inimitable; triste día porque Galiza sentirá a door de non poder contar con tal ilustre fillo para enroitar os camiños do seu porvir promisorio, mais tamén día ledo porque o noso povo habrá conquistado a súa liberdade e poderá desenvolver libre de mediacións a súa propia personalidade nacional.

Até entón, Mestre, seguiremos percorrendo sin desmaios os vieiros da loita.

VERBAS DO SEÑOR SANCHEZ MILLARES

De seguido, en nome da Comisión Directiva do Centro Galego, fixo uso da verba o señor Eduardo Sánchez Millares, que destacou até que punto a figura de Castelao se proceita sobor da nosa colectividade, como a personalidade do meirande prestixio intelectual, pola súa homía de ben e polo seu amor entrañable e insobornable para a Terra.

A súa rexa personalidade non sabe de desmaios e non pudo desesperanzalo o desenlace da terrible traxedia que lle cabeu vivir ao noso povo, e sobor das loitas miúdas soupo distinguir a labarada inestinguible de amor á Terra que anima a acción de todos os galegos de Bós Aires.

Castelao coñeceu ben a vida de inquedanzas dos emigrantes e constitúe o seu fogar entre nós, fogar que pola irradiación da súa personalidade trocouse en recinto sagro onde a bandeira e o ideal de Galiza mantiña acceso o noso espírito.

"Benevamos unha vegada máis — fina decindo o señor Sánchez Millares— a nosa promesa de que cando o corpo de Castelao falte de xunto de nós para ser levado á Terra Nai, con noso quedar para sempre o foga permanente do seu espírito. E as fogueiras que se ergan para entón nos montes e picostos de Galiza, as campas das igrejas que repicarán para anunciar a volta de Castelao, como lene vento que chega de alén do mar, rozarán as nosas i-almas de emigrantes; i-almas ergueitas para o amor a Galiza, pola verba e o espírito inmórrente de Castelao."

O delegado catalán, Dr. Ramón Escarrá lendo o seu discurso.

Un Gran Presidente

O Centro Galego de Bós Aires, pol-o seu potencial económico e pol-a súa gravitación no seo da colectividade galega, ven sendo algo asin, como a entidade nai, cuas decisións aprol do camiño riscado no campo do mutualismo e da cultura galega — Xornadas galegas, concursos literarios no noso idioma, edicións de libros gaelgos etc. — Son un doado exempro do moito que se pode facer pol-a grandeza da nosa colectividade a carón de fitos patrióticos e de cultura galega hoxe abafada e opreixa por un réxime totalitario inhumán e sanguiniento que tripou brutalmente o campo da nosa cultura nazonal, perseguindo asañadamente o noso idioma e todas aquelas manifestacións culturais que elevan e identifican a un povo diferenciado.

Si botamos unha ollada retrospectiva encol do desenrol da nosa colectividade nos derradeiros tempos, énos doado perceber, como ela se encamiña por vieiros d'unidade — Centro Galego, Centro Pontevedrés, Ourensán, Coruña, Lucense, Betanzos e Coreubión. — Os dous derradeiros, auténticos representantes d'existencias rexións do país galego — consecntes do progreso que

dole conquistar polo creadiro e conciencia do seu cometido.

Estamos a defendere a liberdade, o sere, a vida da Nación Galega, a defendere a nosa cultura, o noso idioma, hoxe, mais que nunca, esballados e perseguidos.

Estamos a facere sementeira espiritual na seara múltiple i-esparexada da Galiza emigrada.

Estamos a facere ambiente galego: neboeiros, orballos, cántigas, aturuxes, gaitas, píornos, corredoiras, carballeiras, souts, encostas, curutos, pipiros, rías... Ambiente enxebre no que poida mergullárese e frolecece o lirismo galego. Ambiente enxebre no que poida zugare celme, ritmo e xeito o lirismo en pena; ise lirismo que se xia por falla dun colo morno e garimoso que saiba arrolalo e lle dea queñtura.

Irmáns: Temos de axudare a que Galiza se erga e camíe polo seu pé. Que camíe ela soia, de por si; sin impedimentos, sin tuterías.

Temos de creare os orgaismos culturais que possibiliten o desenrollo espiritual da Galiza emigrada.

Temos de promover a corrente lírico-teórica da nosa saudade, coma elemento formativo das nacentes culturas do Novo Mundo.

Iste triplo cometido: liberdade da Nación Galega, promoción espiritual da Galiza emigrada, e cultivo da seara galega das nacentes culturas americanas; velei a grandeira empresa que nos xungue aquí; velei a empresa que nos quenta o espírito con queñtura de esperanza, de felicidade e de orgulo.

Irmáns: Fai des anos, atal noite como esta, unha vos inesquebible, ia deitando verbas garimosas e proféticas; verbas que espetaban no noso peito o máis acceso amore á Terra. Verbas que nos amostraban e facían sentir o noso sere nacional. Verbas que nos amostraban e facían sentir a presenza lumiosa en trance de futuridade da Patria Galega. Era aquí vos, a vos garimosa e profética do noso guiero Castelo.

Iniciouse así unha tradición: a tradición d-ista comunión relixiosa mente patriótica que estamos a celebrar.

Hoxe, como fai des anos, sentimos aquelas verbas; mais xa non-as escoitamos cos ouvidos, senón que as sentimos na ialma e na vida. Sentímolos como un sopro vídal que anima e dignifica todo o noso sere.

O Mestre, Castelao, está aquí. Ven cada ano a presidire ista cea por il iniciada. Nós sentímolos a nosa beira, acaron de nos. E, namentras vivamos, faremos todo o posible para vivamos, faremos todo o posible para seguire merecendo o honore de compartir, con il, ista patriótica acaerista.

supón, a unión en orgaismos potenciais e representativos, doadamente capaces de trascendálabouras culturais e patrióticas galegas, realizando deste xeito aquí, nesta Galiza Ideal, o que na Pátria escravizada polo repudiado falanxismo, é imposible realizar acarón dos auténticos valores do espírito do noso povo.

E' por elo, que A NOSA TERRA, órgao do galeguismo na emigración, diante do trascendental feito de findar o seu período presidencial do Centro Galego de Bós Aires, Don Xavier Vázquez Iglesias, non pode interpretar este feito, como un período máis, unha presidencia máis, na longa ringleira ao traveso da súa cizistencia.

Don Xavier Vázquez Iglesias, gran democrata e patriota galego, interpretando doadamente a opinión republicán e galeguista dos asociados da institución e, de repudio ao falanxismo que asoballa a nosa Terra, soubo con decisión i inerxia, como eisperimentado piloto, levar a nave do Centro a bon porto.

A súa presidencia, diña i exemplar, deixa un ronsel polo cal terán de continuar os seus predecesores, único xeito para que o Centro s'encamiñe por vieiros de progreso e de grandeza.

Non findaremos esta nota, sen deixar ben sentado que a brillante presidencia do señor Vázquez Iglesias foi posibilitada polo decidido apoio que lle prestaron os membros da Xunta Directiva, xurdidos das Agrupacións "Celta", "Galicia" e "A Terra", e pol-a efiace colaboración das Comisións de Compras, de Obras e de Cultura, integradas todas elas, por relevantes figuras da nosa colectividade.

Pol-a súa parte, a colectividade galega de Bós Aires que sabe facer xustiza a quens a honran e a serven, teima renderlleao señor Vázquez Iglesias, o grande homaxe do que é merecente, apoiando asin, a iniciativa neste senso, das Agrupacións "Celta", "A Terra" e "Galicia".

Homaxe a D. Pedro Campos

O día 10 do derradeiro mes de Xaneiro cumplesse o primeiro cabo de ano do tránsito o alén de D. Pedro Campos Couceiro, un dos máis vellos e rexos loitadores dos patrióticos ideos galeguistas da nosa colectividade. Con ise motivo, no panteón do cemeterio da Chacarita, onde repousan os seus restos, foille rendido no devandito día un sinxelo homenaxe de lembranza á súa memoria que contou coa presenza do Secretariado do Consello de Galiza, señor Alonso Ríos, directivos da Irmandade Galega, numerosos amigos e familiares do finado. No intre de oferecer o homenaxe dos presentes consistente na colocación dunha ofrenda floral, usou da verba o señor Xosé B. Abreira, quen con breves i-espresivos conceltos, loubou a personalidade patriótica de D. Pedro e o dooso sentimento de pesar que deixou a súa morte en cantos tiveron a sorte de tratalo.

Xantar do Consello de Galiza

Como é tradicional todo los anos tivo lugar o día 18 do derradeiro mes de Nadal no restaurán "La Cabaña" a cea con que o Consello de Galiza agasalla a cantos, ó longo do ano, llavouran a prol dos dereitos das liberdades e da cultura da nosa Terra. Na cabeceira da mesa, a veira dos membros do devandito Consello Srs. Alonso Ríos, Villavrrde, Puente e Alonso Pérez atopábanse os presidentes das máis importantes entidades da colectividade, como ser presidentes dos Centros Ourensán, Pontevedrés, Coruña, Betanzos, Coreubión, e Irmandade Galega e unha longa ringleira de des tacados persoeros que comprenden distintos labores en xornales, revistas e outras actividades colectivas. Nun ambiente de patriótico entusiasmo falaron pra se referir as actividades desenroladas ao través do ano, o tesouero de Facenda señor Alonso Pérez, quen con precisas verbas espuxo axetados conceltos pra acodar un cada ves meirande proveito das tarefas a levar a cabo...

Aseguido falou o segredario do Consello Sr. Anton Alonso Ríos quen dixo:

DISCURSO DE ALONSO RÍOS

Irmáns: O Consello de Galiza chamouvos a celebrare ista comunión; esta comunión que é venciello de irmandade, e tamén, fervoroso tributo de gratitud pra todos vos.

Mais, ista mostra de recoñecemento, quer chegar, do mesmo xeito, a todos aqueles que sinten inquedanza pola sorte da nosa Terra e teñen fe no seu porvir. Pois a todos eles nos xungue a mesma irmandade i- mesmo agarimo.

E xusto que tagamos notar, no panorama colectivo, as entidades que en todo intre amostraron o seu celo patriótico encol dos intréres da Nación Galega. Niste senso ocupan destacado posto aquelas que se agrupan formando a Intersocietaria; a saber: Centro Ourensán, Centro Pontevedrés, Centro Coruña, Centro Betanzos, Centro A. B. C. de Coreubión e Irmandade Galega.

O mesmo merecen moí especial mención: O Centro Galego de Bós Aires que se mantén firme nunha liña de lealdade ao sentimento patriótico dos seus asociados, e desenrola notabel labouira cultural.

As Mocedades Galeguistas, cula atividade múltiple faise ben apreciabel nos seus aitos patrióticos e culturais, nas actividades internacionais con vascos e cataláns, e na publicación do xurdo periódico "Adiante".

"Galicia Emigrante" (revista e audición), que acusan unha fina sensibilidade galega e verdadeira categoría cultural e patriótica.

O "Instituto Argentino de Cultura Galega", de Eva Perón, de meritorias situacións

As audicións radiás "Recordando a Galicia" e "A voz de Galicia", de cote a defensa dos intréres galegos.

No ámbito continental american, son merecentes de toda loubanza: O Centro Galego de Caracas, coa súa notabel revista "Galicia"; Casa de Galicia de Nova York, o Patronato da Cultura Galega de México, Casa de Galicia de Río de Xaneiro e Irmandade Galeguista de Montevideo.

Outro tanto compre decire das audicións radiás galegas de Montevideo, Santiago de Chile, Caracas e México.

Agora debemos singularizarnos con dúas personalidades que, por primeira vegada participan nista comunión patriótica: o irmán Alberto Vilanova Rodríguez e o poeta arxentino Víctor Luis Molinari.

Alberto Vilanova é un auténtico valor cultural; é, igualmente, un auténtico patriota galego. Estimamos que as súas documentadas contribucións á restauración, á recreación da verdadeira historia da Nación Galega, son dun mérito que rebolda toda ponderación. E non dubidamos en afirmar, que a súa presenza no seo da Galiza emigrada, ven a encher un arguoso valdeiro.

O poeta Molinari é un criollo de lei. E, sin deixare de sel-o, acusa un lirismo de fino xeito galego. Un lirismo que agromou e xiouse por falla de ambiental agarimo. Hoxe ese lirismo de Molinari, mergullándose na saudosa corrente da galegitude, afrola de novo na súa "tonada". Isa tonada na que latexa fondo o sentimento da Patria-Terra. Por iso o sentimos tan perto de nós.

Irmáns: Estamos a por en pé á Galiza emigrada. Primeiro, espetando nilla o senso do seu sere. Aseguida, facén-

1. Galiza, unidade cultural.
2. Galiza, povo autónomo.
3. Galiza, comunidade cooperativa.
4. Galiza, céntrica de universalidade.

Despotas insensatos,
forxá, forxade grillos
Pode oprimir o ferro
Un corpo enfraquecido;
Mais as nobres ideais
E gloriosos instintos...
Eses... non pode non, o duro
ferro,
Nin a morte extingullos.

EDUARDO PONDAL

ACRARANDO

En "Galicia" con data 30 de novembro ppdo., publicouse con dúas páxinas, Declaración de la Junta Ejecutiva de la Federación de Sociedades Gallegas a xeito de informe oficial da institución e co cal, enclábase unha campaña aberta contra o galeguismo, pretendendo crear o confucionismo no seo da colectividade.

Nós, que sabemos moi ben o que se agacha roapeiramente tras da pintoresca figura do "mandamás" da Federación, coitamos que é mellor, unha vez máis, por as cousas no seu lugar e punto.

O galeguismo, ideal de liberdade da patria galega, democrata e republicán sen chatas ao traveso da súa longa loita en Galiza e na emigración, decote ven na masa federal en señor vivinte na emigración, a pesar de pretéritas posturas moi século XIX de pintoresco e reseso anarquismo e de pavoro internacionalismo —evasión do galego por mor do complexo d'inferioridade dos seus dirixentes—, en casos trascendentais pra nosa patria; hai que recoñecerlo, galegos ao fin, a Federación estivo no seu posto de loita.

Máis dende a guerra civil hespañola para igual, a situación política da Federación trocou fundamentalmente pola filtración d'elementos "dirixidos", non galegos, que descoñecen a Galiza e os seus problemas e que na súa teima imperialista a reaccionaria hespañoleira atacan as esenciais nazonais do noso povo co propósito deliberado de converter a Federación nunha institución hespañola ao uso, e nunha forte dende o cal atacar ao galeguismo.

Lembremos que, o rompimento da Comisión Intersocietaria, coa Federación debeuse a presión imperialista e reaccionaria destes elementos hespañóis "dirixidos", que hoxe manexan a Federación escudados no "cabeza de turco" do seu segredo xefal, ao pretender impoer un orador —Xerardo Díaz— que falase en castelán en nome da Federación nos altos patrióticos a organizarse polo devandito organismo d'unidade galega. A teima destes elementos indesezables, era desvirtuar eses altos patrióticos e democráticos galegos e diante do fracaso na C. I. "embararon" criar outro organismo similar aproveitando a data dos Mártires Galegos pra faceren unha ridícula hespañolada).

Comste, que nós, os galegos, non somos racistas ao uso. Precisamente, polo éisodo permanente que nos impoer o Estado hespañol ao traveso de todas as formas de goberno, estamos adoitados á convivencia con xentes de todolos climas e razas o que nos doa un fondo senso de solidariedade humana. E non é raro ollar nas nosas institucións, desempañando ás veces, cárgos nas dirixitivas a xentes d'orixen non galega que s'achegaron ás nosas cousas, nobremente, sen certos problemas.

¿Qué procuran pois, eses elementos hespañóis "dirixidos" chautados

"Galicia Emigrante" honrou a Castelao

Tamén a prestixiosa audición radial "Galicia Emigrante", que pola emisora Radio Libertad espállas, todolos domingos, adicou a emisión correspondente o 9 de Xaneiro, a honrar a Castelao, no quinto caso de ano do seu pasamento.

Tal como ven faguendo todolos domingos, de reportear a unha prestixiosa figura da intelectualidade galega ou argentina, nista ocasión o reportaxe estivo a cárgo do vicepresidente da Irmandade Galega, señor Rodolfo Prada que pola fidelidade amizade que o tivo unido a Castelao soupo faguer con verbas acesas pola emoción unha manílica semblanza da personalidade múltiple do patriota desaparecido.

Na devandita audición ademais da brillante intervención do señor Prada compre destacar as magníficas glosas e recitados a cárgo de María del Pilar Lebrón e Carlos Arturo Orfo que lle deron a ista audición un sello de cabal xerarquía.

na Federación de Sociedades Galegas? ¿Buscan a unidade dos galegos na loita contra Falanxe?

Nós, os galegos, non temos problema d'unidade. Demostranno actio os nosos altos galeguistas e republicáns. O grandioso aito do Teatro Argentino, antra outros, que se veñen celebrando acotio, no cal foi apoteósicamente acramado Ramón Suárez Picallo, gran pioneiro da Federación, é concruente, por si non abondara a limpa traxectoria galeguista e republicán da nosa colectividade.

As nosas xentes e as nosas entidades, —verdadero rompecabezas da Embaixada de Franco— están onde estaban no tráxico xulio do '36, coa Autonomía —hoxe superada— e a República, fronte ás entidades hespañolas cobardemente entregadas a Falanxe. ¿Pódese probar o contrario? ¿Quénes son eles pra virnos a ditaren normas aos galegos? Que traballen na colectividade hespañola, e que a nós, nos deixen tranquilos coas nosas cousas, que non temos mester d'hespañóis para que nos desarranxen.

Debemos aceptar que estes elementos hespañóis filtrados na Federación aitian con certa habilidade. Están ben "dirixidos". Manexan argumentos tan simples, que pola súa mesma simpleza, nunca falla un mamalón que os aceite como artigos de fé.

"No habrá Autonomía sin República"... é certo, pro a colectividade hespañola está en falanxista.

"La Libertad nacional de Galicia, Cataluña y Euzkadi vendrá con el derrumbamiento del franquismo"... Mui certo, pro eles atacan ao "dioma galego e as esenciais da nosa nazonalidade, e chamannos "separatistas" —é certo— como se eis foran un delito.

"Juan Jiménez, campesino castellano, no esclaviza a Antón Baloira, campesino gallego"... Tamén é certo. E até pensamos que mui ben podían iren tomados do brazo como bós camaradas a papar unha boa cazola de callos, pro conveniamos en que, a moitedume de Jiménez que compón e configura o povo e o espírito de Castela, si, escraviza á moitedume de Baloiras que compón e configura o povo e o espírito de Galiza. Porque o problema nazonal —

isto sábeo calisquera— non é un problema individual senón de povo. ¿Estamos? O demás é cháchara a la hespañola, e, a decir verdade, de cháchara hespañola estamos fartos os galegos.

A cháchara hespañola, engaiolounos en San Sebastián e logo birlounos a Autonomía. As dúctas de milloiros de mártires galegos debémolla a ésa miserabel cháchara hespañola, a mesma, que fixo, que á inmensa axuda galega á Hespaña leal —os galegos fomos os únicos que nos movilizamos— lévase cuño hespañol, e, aos combatentes galegos, naturalmente, cando lles tñna que chegar todo se houbéramos sido máis sensatos, ou si queredes, máis galegos, non lles chegou nin un pitillo...

Agora, dende fai tempo, tómol-o problema da cháchara hespañola na Federación, gracias a un pintoresco treidoreño con infulas de "mandamás" e a un fato de mamalóns que nunca fallan para compretar o cadro.

Nembargantes, estamos tranquilos. Pasarán. Os "rabanitos" hespañóis como a prudenza galega os denominan, fracasaron na súa teima de convertiren coa súa cháchara nun falso feito hespañol, a realidade galega, servíndose da súa rexta unidade e espírito de loita, fronte a Franco e Falanxe a pola liberdade de Galiza.

Cousas de Doña Agustina...

O periódico "Galicia" á tribuna aberta para calisquera papanacas que queira insultar ou decir parvadas encol da nosa Terra. Naturalmente, á leita vedada para os arredistas que nos ao fin de contas, trabucados ou non, teñen perfecto dereito a espor as súas ideas, —isto de trabucados ou non, non pasa de sere unha elegancia periodística— porque, amiguínos, honradamente: ¿qué facemos á veira dos hespañóis? Nós, os galegos, somos xente seria e aboé que facemos un mal negocio, amén de que estamos en permanente perigo de que se nos

Aito Simbolico no Pazo do Centro Pontevedrés

O domingo 5 de decembro ppdo., no fermoso Pazo Galego do Centro Pontevedrés, en Olivós, efectuouse unha saudosa cirimonia; foron praitados tres fermosos pinos traquidos de Galiza por don Vicente Velazco.

O aito en si, polo que elo supón e revela o noso espírito saudoso, cobizo de patria, o pino, o esquivo e sonotoso pino, tan maxistralmente louvado por Pondal, tan constanciado coa nosa paisaxe de beiramar, do val e da montana, como o toxo e o carballo, é un irapreciable elemento evocador que nos fala fondo e garimosamente da nosa Terra, da Patria lonxana e saudosos, inesquecibel para todolos galegos que espallados polos catro pontes cardeais do ancho mundo, soñamos decote no retorno...

As autoridades do Centro Pontevedrés, baixo a digna presidencia de don José B. Iglesias, con fino senso patriótico galego teimaron donar a maior solemnidade ao simbólico aito de plantar no parque do Pazo os pinos traquidos da Patria.

Hacíábanse presentes, ademais das autoridades do Centro, o matrimonio Velazco, representantes de sociedades irmãs, destacados membros da nosa colectividade e numerosos socios.

Como nota simpática e de corido foi a presenza das fermosas raparquiñas Silvia e Adriana Dufour Porto que nos, adoitados co travo

nazonal galego, realizaron a emotiva tarefa de pousar os tres pinos en terra argentina, encetándose esta simbólico aito, co Himno Galego.

Axiña, o señor Manoel Ucha, membro da X. D. do Centro Pontevedrés, verteu en idioma galego, unhas espresivas verbas de recoñecimento do Centro Pontevedrés aos conhecidos don Vicente Velazco e dona, pola feliz idea de traer da patria os pinos galegos que moi axiña xermolarians vixosos i esgutos neste noso parque, que é, para nós, como un anaco de terra pontevedresa. As elocuentes i emotivas verbas do señor Manoel Ucha foron moi aplausadas.

Aseguido, falou tamén en galego, o integrante da X. D. e membro da C. de Cultura do Centro Pontevedrés señor Antón Rodiño quen dixo antra outras cousas:

"Non é hoxe un día de festa sinalado, nen unha data que mereza nosa conmemoración posto que, non hai nela nada que o xustifique. Para nós —galegos en xeral e pontevedreses en particular— o motivo deste aito, anque aparentemente intrascendente, ten un profundo significado que repercute directamente na nosa saudade. Vimos a render, lle culto á Terra Nai que nos ven nacer e a algo do nobre que esa terra dá e que se identifica con ela".

E máis adiante:

"O pino, ten para nós, os galegos, sabor e cor d'estampa. Non concebimos a nosa paisaxe sin un pino que, a adorne. Aínda que o carballo —símbolo de dureza— é o noso símbolo autónomo, o pino, que é brando pro firme, afincou na nosa Terra en tal profusión que invadouna a mesma cambiando a súa fisonomía..."

Finda o señor Rodiño facendo unha emotiva oración á Nai Terra e, recitando a Castelaio cando dixo: "Certo que a Terra que amamos tanto, aínda é un val de bágoas; pero nós, os galegos, superaremos a predición relixiosa e trocarémola en Paradiso".

As derradeiras verbas do señor Rodiño foron moi aplausadas polo numeroso público ali presente.

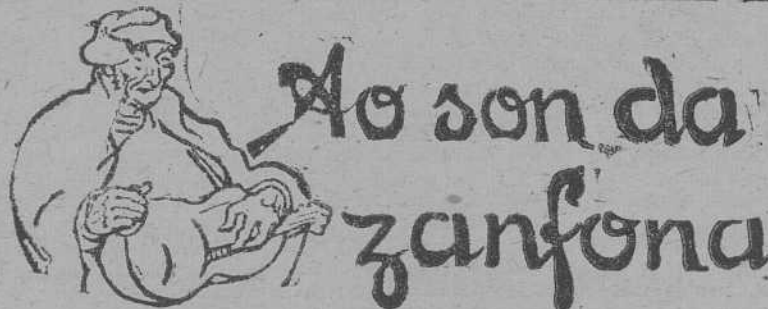
Pecha o aito con un discurso en castelán o señor Vicente Velazco, do cal entresacamos o que sigue:

"Mucho se lleva dicho y escrito en torno a los gallegos. Sus condiciones, su carácter, su emigración a todos los países del orbe y como consecuencia, mucho ha preocupado a toda esa literatura, precisar con más o menos exactitud, el alcance de esa actitud espiritual, indefinible, ese estado anímico que se llama *Morriña* o *Saudade*... eso que cada emigrante, joven o viejo, rico o pobre, sabio o ignorante, lleva cuando sale de su tierra, formando parte integrante e indivisible de su propia personalidad".

E máis adiante:

"En nuestra tierra, sujeta a inestables posiciones culturales y materiales del más odioso centralismo, se cumple con creces el castigo bíblico de: "Ganará el pan con el sudor de tu frente". En Galicia, sudan el cuerpo y el alma en la impotencia de obligada resignación".

Finda o señor Velazco o seu discurso, cunhas emotivas verbas en idioma galego, sendo premiado o orador con espresions de simpatía e aprauso.

DISPUTAS CASEIRAS

Por VERDUGUILLO

A Falanxe berra, toda alporzada, porque cos monárquico Paco en tratos anda.

"Ese porco indino —dín os "camaradas"— non irá a ternos algunha trastada?"

"Capaz é de todo, mais, si se desmanda, habrá chourizos pra unha temporada".

Don Xan, ese parvo que non tivo agallas pra ocupal-o trono que lle regalaban, como un chuchumeco, sirve de comparsa nas burdas intrigas que o cochino trama.

E deixa que o fillo se eduque en Hespaña,

pra que un día reine por obra e por gracia daquel que sin duda non merre na cama.

Os probes monárquicos, con gran algazara, sairon á rúa, caí si xa mandaran; pero os falanxistas, cegos pola rabia, déronlles a todos a gran azotaina.

¿Qué lindo sainete pra ver na pantalla! Verdadeira cinta norteamericana!

Mais moito coidado, porque ás veces pasa que as cousas non saen como se esperaba, e o que empeza en broma finaliza en drama.

pegue a característica cháchara hespañola que ven sendo algo así, como a illoquera nas vidas...

De vez en vez, o mamalonismo dos da C. de E. de "Galicia", ver, que sobor das inocentes pranas do periódico a caldeira acugulada de sidra asturiana en verso, dun coñeido versolari astur ou de calisquera aventaxado disposto a decir parvadas encol da nosa Terra.

Agora, no número do 15 de xaneiro ppdo., aparés a toda plana, con subtitido de "Folklore hispano"—moitas gracias, polo de hispano— un traballo galego de Galiza firmado por doña Agustina Costa, toda ela, con certas infulas de musicóloga fiando no noso folkloire como millor lle peta.

Até aquí, damos unha figa Doña Agustina e até lo podíamos decir musicalmente en tempo de "ala lá", pro, no que nos fai gracia Doña Agustina, é cando sobor do final do seu traballo, dis con moita aquela, como si os hespañóis foran un povo de fartura:

"Aun siendo Galicia una de las regiones de España donde más prodiga se muestra la naturaleza, es proverbial la enorme miseria en que vive el pueblo por el secular abandono en que se la tiene; y por ello, esta región es la que siempre ha dado mayor contingente de emigrados".

Olle Doña Agustina; os galegos estámolle un pouco fartos d'ouvir dos probes hespañóis que somos un povo indixente, sabe? Porque Galiza, comparada con ambas Castelas, León, Andalucía, Estremadura, e Aragón, (Hespaña) ven sendo algo así, como un país millionario. Por que o povo galego, en función do amor ao traballo i en posesión dun mar abondoso en peixe e dunha terra fértil —decimos en posesión, por canto o galego é dono da terra que traballa e, índa que pouca, por mor do minifundio, é mil veces millor que o inhumán latifundio— non está sometido ao miserabel réxime do gaspacho ou da porcina landra.

O galego, Doña Agustina, denantes d'aguantar o clásico desgoverno dos hespañóis, emigra, pro esténdase ben; emigra porque ten con qué. Será bon decírlle a Doña Agustina que, calisquera galego, por probe que sexa, si se propón emigra. Sempre ten a man, algo que vender ou hipotecar, cousa que non pode facer un hespañol, sometido decote a un réxime receso de fame secular.

Naturalmente que, polo que se

olla, Doña Agustina, que nós, paipitamos "rabanita", e cando non?, é da clásica mentalidade hespañola que arrinca do século d'ouro hespañol—"reino del pingajo y el piojo"—, según un clásico daquele tempo— empañados en negar a Galiza e ao seu povo, contra vento e marea, máis hoxe xa ningún cré niso, únicamente, craro está, a clásica iflorancia hespañola i eses catro mamolóns, compatriotas nosos con mentalidade de zulles chantados na Federación, oficiando de xudas dos reaccionarios "rabanitos" hespañóis.